

Α-πολιτογράφηση: 0 Ενοποιητικός Παράγοντας του Ξεριζωμού

Νώντας Σκυφτούλης

Αφορμή ο διάλογος με ένα ζευγάρι νέων με βαριά διδακτορικά οι οποίοι πηγαινοέρχονται στις ευρωπαϊκές πόλεις προκειμένου να διασφαλίσουν μια πρόσκαιρη πρόσβαση στην επιβίωση. Αυτό συμβαίνει πλέον μαζικά και αποτελεί ένα κοινωνικό φαινόμενο. Στις σημερινές συνθήκες της επισφάλειας της επιβίωσης και στο πλαίσιο της Ευρώπης οι μετακινήσεις από ένα κράτος σε ένα άλλο ή άλλα είναι πλέον παρόμοιες με τις μετακινήσεις εποχιακών εργατών συλλογής αγροτικών προϊόντων που μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '70 ήταν εξίσου μαζικό φαινόμενο το οποίο ερχόταν βέβαια από πολύ μακριά. Οι τελευταίοι δεν είχαν μόνιμη κατοικία αλλά μία αφετηρία πολιτογράφησης που με το πέρασμα δεκαετιών χάνονταν ανανεώνοντας έτσι τις όποιες νομικές κατοχυρώσεις (γεννήσεις, γάμους, κλπ.) αλλάζοντας ακόμη και ονόματα. Αυτό γινόταν από χώρο σε χώρο ασφαλώς με διαφορετικές και αντίθετες νοοτροπίες και έθιμα αφού η διαφοροποίηση από χώρο σε χώρο όσο πηγαινουμε προς τα πίσω ήταν εντονότερη. Για να μην αναφερθώ στην Οθωμανική επικράτεια όπου ο Ηπειρώτης γινόταν Πολίτης ή Μυτιληνιός και όπου χάνονταν οι ρίζες τους στα βάθη των γενεών.

Ας μιλήσουμε για τον σύγχρονο κόσμο των εθνοκρατικών κατασκευών. Οι παλαιοί εποχιακοί 100% επισφαλούς εργασίας μπορούσαν να μετακινηθούν παρά τη διαφοροποίηση από χώρο σε χώρο ενταγμένοι και κατοχυρωμένοι στο ευρύτερο εθνοκράτος που παρόλο που δεν τους διασφάλιζε τους όρους επιβίωσης, τους ήθελε ωστόσο σε τυπικό επίπεδο εκόντες-άκοντες υπηκόους του, δηλαδή πολίτες του. Η πολιτογράφηση σχεδόν κανένα προνόμιο δεν έδινε στους πολίτες αυτούς παρά μόνο βάρη είτε της στρατιωτικής θητείας είτε της θυσίας στον πόλεμο είτε στη

φθηνή ανασφάλιστη εργασία και στη συμμετοχή στο ΑΕΠ. Ο ξεριζωμένος είναι σε κατάσταση εξαίρεσης από το εθνοκράτος και γι' αυτό επισφαλής.

Ο σύγχρονος νέος επισφαλής έχει τα ίδια και χειρότερα χαρακτηριστικά. Το σύγχρονο εθνοκράτος πέραν του ότι δεν μπορεί να του διασφαλίσει την επιβίωση, την υγεία, την κατοικία, τον καθιστά σε κατάσταση ουσιαστικής εξαίρεσης και μόνο βάρος είναι οι νομικές κατοχυρώσεις του πολίτη που του προσδίδει το εθνοκράτος. Οδηγείται, όπως είπαμε και στην αρχή και όπως όλοι γνωρίζουν λόγω αυτής της γενικευμένης επισφάλειας, σε άλλα εδάφη (Ευρώπη), σε άλλο νομικό πλαίσιο, σε άλλο χώρο και χρόνο. Στον καινούργιο χώρο όμως δεν πολιτογραφείται σαν πολίτης Α κατηγορίας στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο. Τελικά η πολιτογράφηση αυτοαναιρείται σαν νομική κατοχύρωση του ατόμου σε μια σύγχρονη πολιτική κοινωνία και μετατρέπεται από «προνόμιο» σε ένα βάρος υποταγής και συνακόλουθων υποχρεώσεων του ατόμου-πολίτη. Πρόκειται λοιπόν για *α-πολιτογράφηση*. Ο καπιταλισμός αφού εξήντησε τα αρχικά οφέλη από την εθνοκρατική συγκρότηση το πετάει και μαζί με αυτό διαλύει την κοινωνία και την ζωή. Αυτή η κατασκευή (εθνοκράτος) που λίγα χρόνια κράτησε ουσιαστικά έχει διαλυθεί σαν νομική κατοχύρωση και υπάρχει όπως υπάρχουν και οι άλλες θεσμίσεις (οικογένεια, παιδεία, κλπ).

Ασφαλώς όλη αυτή η διαδικασία μας θυμίζει τη φιγούρα του σύγχρονου πρόσφυγα-μετανάστη ο οποίος μέσα από την πραγματική καταστροφή όλων των υλικών και νομικών κατοχυρώσεων του δικού του εθνοκράτους αναζητεί απεγνωσμένα άλλα εδάφη. Και αυτός γυμνός δικαιωμάτων παρά μόνο του πρόσφυγα δηλαδή στρατοπεδευμένος και φυσικά σε κατάσταση εξαίρεσης. Ακριβώς αυτό είναι που μας συνδέει με τον πρόσφυγα και όχι κάποια ταξική, εθνική ή θρησκευτική ενότητα, προϊόν των παλαιών αφαιρέσεων. Η *Α-ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΣΗ* είναι ο ενοποιητικός παράγοντας του ξεριζωμού και ένας όρος νέου κοινωνικού δεσμού. Σε τυπικό επίπεδο για να έχει νόημα αυτός ο δεσμός απαιτείται ισότητα. Η εμείς πρέπει να επιστρέψουμε την πολιτογράφηση (τα χαρτιά μας,

την ταυτότητα μας, διαγραφή από το ληξιαρχείο), χάνοντας την και να ενταχθούμε στους νόμους της Νυρεμβέργης ή να πολιτογραφηθεί ο πρόσφυγας-μετανάστης έως ότου γίνουμε πολίτες σε ένα ευρύτερο έδαφος ή ελεύθεροι άνθρωποι και όχι υπήκοοι στον πλανήτη χωρίς σύνορα.

Σαν την 4η Φλεβάρη δεν υπάρχει

Νώντας Σκυφτούλης

Μπορεί να είναι στριμωγμένος ο Σύριζα στις αντιφάσεις, που ο ίδιος καλλιέργησε. Όμως όλοι οι άλλοι, συμπεριλαμβανομένων και ημών, είμαστε εντάξει; Τα έχουμε βρει όλα αναφορικά με μια άλλη προοπτική; Ή είμαστε σε μια κατάσταση Σύριζα και *ceteris paribus*; Και ενώ οι προσδοκίες όλων για την 4^η Φλεβάρη είχαν φτάσει στο ζενίθ, προσγειωθήκαν οι πάντες σε μια πραγματικότητα με ιδιαίτερους προβληματισμούς. Μη φανταστείτε ότι ο προβληματισμός θα διαρκέσει πολύ, διότι τα συμπεράσματα, τα οποία είναι αντιγραφές των αντίστοιχων αφαιρέσεων, πρέπει να αυτοαναιρεθούν. Και πώς θα γίνει αυτό; Τι θα κάνουν κάποιοι με αυτούς τους πολύμορφους ρόλους που η «ιδεολογία» του εργατισμού σαν σκηνοθέτης διανέμει;

Πήγαμε στο Μουσείο (ευτυχώς με το πανό της BIOME και σώσαμε την ψυχή μας, όχι όμως ολόκληρη) όπου για πρώτη φορά είχε τόσο λίγο κόσμο ή μάλλον δεν έχω δει λιγότερο ποτέ. Και εκεί αρχίζει η συνωμοσία της κοινοτοπίας του καλού: «Δεν έχει κόσμο, τι έγινε;», «Μπα, μην το λες αυτό, έχει πολύ κόσμο σήμερα», «Μα, ρε παιδιά;», «Όχι, όχι, έχει πολύ κόσμο σήμερα». Υπήρχε τέτοιας έκτασης ψέμα μπροστά στα μάτια μας, που αν επέμενες να λες την αλήθεια κινδύνευες να θεωρηθείς

φιλοσυριζαίος. Έτσι, μπροστά σε αυτή την απειλή τουμπεκί. Ήταν φανερό ότι είχαν διαψευστεί όλες οι προβλέψεις. Το ΠΑΜΕ ασφαλώς και είχε κόσμο γιατί αυτού του είδους η απεργία είναι βούτυρο στο ψωμί του, οπότε η αυτό-συσπείρωση των δυνάμεών του ήταν στο ζενίθ (καμία σχέση με την παρελθούσα κινητοποίηση επί Γιαννίτση, όπου η χύμα κάθοδος εκατοντάδων χιλιάδων εργαζομένων έκαναν το ΠΑΜΕ της εποχής να μοιάζει με αριστερίστικη μάζωξη). Όταν λέμε ότι το ΠΑΜΕ είχε κόσμο, εννοούμε πολύ ΕΒΕ, τους οποίους έχει εντάξει στο ταξικό μέτωπό του εδώ και πολλά χρόνια. Η ΓΣΕΕ είχε κάποιο κόσμο, ο οποίος είχε κινητοποιηθεί προσφάτως: δικηγόροι, γιατροί, μαγαζάτορες. Η ΑΔΕΔΥ, αυτό το συνδικαλιστικό δράμα, είχε το έλασσον. Στο Μουσείο τα αναρχοαντιεξουσιαστικά μπλοκ ήταν των 50, άντε των 100 ατόμων για να στασιάσουμε ενώ της άκρας αριστεράς και των πρωτοβάθμιων τα ίδια.

Φαίνεται λοιπόν, ότι δεν υπάρχει αξιόπιστος φορέας με συνακόλουθο αξιόπιστο λόγο που να έπειθε ότι η απεργία αυτή είχε σημασία για τον εργαζόμενο, τον μισθωτό δηλαδή, όπου η απουσία του ήταν εκκωφαντική, λες και απαγορευόταν στους εργαζόμενους να παραβρεθούν στην απεργία. Τότε ποιος απήργησε; Τα μαγαζιά πράγματι ήταν κλειστά. Οι «δικοί» μας το θεωρούσαν μάλιστα αιτία ότι θα συρρεύσει κόσμος στην κινητοποίηση. Αλλά εις μάτην. Ήταν κλειστά όχι λόγω εργαζομένων αλλά λόγω εργοδοτών και δικαίως στο τέλος της ημέρας πανηγύριζε ο νεοδημοκράτης πρόεδρος των εμπόρων και των μικρομεσαίων. Τη συγκέντρωση επίσης κοσμούσαν και ορισμένοι αγρότες Μανωλάδας στυλ για να δέσει η συμμαχία των «τάξεων». Στο τέλος της ημέρας οι ειδήσεις, η κοινοτοπία του κακού τώρα, τα ίδια. Τόσο κόσμο δεν ξανάδε στο δρόμο ούτε ο Σκάι ούτε ο Αντέννα ούτε το Μέγκα. Η κοινοτοπία ανεξαρτήτως προσήμου τελικά κερδίζει.

Ο τεμαχισμός και η πλήρης διάσπαση του κοινωνικού δεσμού δυστυχώς συνεχίζεται και, για να είμαστε ειλικρινείς, στο κομμάτι του παραδοσιακού η διάσπαση είναι πλήρης και χωρίς επιστροφή ενώ σε άλλα πεδία υπάρχει ελπίδα επαναδημιουργίας δεσμού με νέους ασφαλώς όρους (νέες συλλογικές δομές πάλης).

Ο συνδικαλισμός, για παράδειγμα, ο οποίος στηρίζεται μόνο και αποκλειστικά στη δυνατότητα του καπιταλισμού να παρέχει (μισθούς επιδόματα, κοινωνική ασφάλιση κ.λπ.) και εκεί βασίζει τις «νίκες» του, στην Ελλάδα ποτέ δεν υπήρξε τέτοιος. Στην Ελλάδα το κράτος ρουσφετολογικά παρείχε το κοινωνικό κράτος και γι' αυτό ο συνδικαλισμός ήταν κρατικός. Βέβαια, πουθενά πλέον σήμερα δεν είναι μη κρατικός αφού η πηγή χρηματοδότησης ΟΛΩΝ των συνδικάτων είναι κρατική υπόθεση. Ένα γεγονός που κάνει πιο ανατριχιαστικό τον εν Ελλάδι συνδικαλισμό είναι η ύπαρξη αυτής της καταξευτιλισμένης ΓΣΕΕ με εκείνο το «ΝΑΙ» που ξεστόμισαν μαζί με τα αφεντικά και ενάντια στους εργαζομένους.

Η απεργία της 4^{ης} Φλεβάρη, πέραν του ότι απέδειξε ότι μια απεργία μπορεί να έχει αντιτιθέμενα συμφέροντα στους κόλπους της και το ταξικό πρόσημο να πηγαίνει περίπατο, απέδειξε ταυτόχρονα και διαχρονικά ότι οι προηγούμενες απεργίες μπορεί να μην ήταν τόσο καθαρές όσο είναι η ταξική πάλη. Πάντως η τελευταία ήταν υπεράνω τάξεων και ταίριαζε με το «μικρομεσαίοι και παλικάρια γίναμε μαλλιά κουβάρια».

Υπάρχει πρόταση μιας άλλης προοπτικής; Θα ρωτήσει κάποιος. Ναι, υπάρχει, το θέμα είναι εάν θέλουμε την άλλη προοπτική που θα μας ξεσπιτώσει. Αυτό προϋποθέτει μια καινούργια πρόταση για τα δικαιώματα των εργαζομένων, για τον τρόπο πάλης, καθώς και για το νόημα μιας προοπτικής ενός σύγχρονου αντικαπιταλιστικού διαφωτισμού, που θα λαμβάνει υπόψη το σύνολο των αναδιαρθρώσεων που έχουν γίνει στην εργασία. Διότι οι προηγούμενες αφαιρέσεις απευθύνονται σε ένα άλλο υποκείμενο, το οποίο δεν υπάρχει ή και να υπάρχει, συγκροτείται ήδη με άλλους όρους. Όπως και να έχουν τα πράγματα, δεν είναι δυνατόν στις άμεσες αιχμές του κινήματος να μην είναι η εναντίωση και η διάλυση της ΓΣΕΕ, ως ένα αίτημα εργατικό εκ των ων ουκ άνευ. Αυτό πρέπει να διαπραγματευτεί στον δρόμο. Για την άγρια απεργία τουλάχιστον και όχι για τίποτε άλλο.

Οι «Αναρχικοί Πούστηδες»

Νώντας Σκυφτούλης

Μετά το Άουσβιτς, πολλά ζητήματα πιστεύαμε ότι μπορούσαν να είχαν λυθεί. Δεν έγινε αυτό και σε αρκετά ξεκινάμε πάλι από την αρχή. Μέχρι τότε όμως; Μέχρι έναν καινούργιο πιο άγριο εμφύλιο χωρίς Βάρκιζες και άλλες μαλακίες. Αυτό είναι σίγουρο. Αναφερόμαστε στα ροζ τρίγωνα, τα οποία δεν κατάφεραν ούτε ήθελαν να κατασκευάσουν κράτος προκειμένου να αποφύγουν μελλοντικά τους φούρνους του περιβόητου στρατοπέδου και θέτουν χωρίς να το θέλουν κάθε φορά την ύπαρξή τους υπό αίρεση. Ένα ζήτημα που αφορά όλους και, για να είμαι πιο σαφής, όλο το ανθρώπινο γένος.

Οι «Αναρχικοί Πούστηδες» ήταν μια συλλογικότητα που τη δεκαετία του '80 κοσμούσε με πλακάτ και με πανό το μπλοκ των αναρχικών της εποχής ενώ ακολουθούσε και όλες τις δραστηριότητες, είτε στον δρόμο είτε στις συνελεύσεις. Προφανώς επρόκειτο για συλλογικότητα που ξεπήδησε από το πρωτόπορο ΑΚΟΕ (Απελευθερωτικό Κίνημα Ομοφυλοφίλων Ελλάδας) σε μια πιο ριζοσπαστική και επιθετική εκδοχή. Όχι ότι το ΑΚΟΕ υπολειπόταν σε ριζοσπαστικότητα, αφού το πρόταγμα της κοινωνικής επανάστασης ήταν κεντρικής αναφοράς. Θεωρούσαν όμως πολλοί ότι ένα βήμα παραπέρα είναι αναγκαίο. Παράλληλα, τέλη δεκαετίας του '70, η σεξουαλική επανάσταση ήταν κεντρικής σημασίας πρόταγμα και για τους αναρχικούς. Για αυτό και η "συνεργασία" που προέκυπτε ήταν κάτι παραπάνω από πολιτική ενίοτε. Κορύφωση της σύνθεσης αυτής στάθηκε η μεγάλη συγκέντρωση ομοφυλόφιλων, λεσβιών, τρανς ατόμων αλλά και εκδιδομένων γυναικών (εκεί τέθηκε και το θέμα της αλλοτρίωσης της σεξουαλικής εργασίας για να ονοματιστούν αργότερα σεξεργάτριες) σε κεντρικό θέατρο των Αθηνών στην Ιπποκράτους, όπου παραβρεθήκαμε αρκετοί και εκ του αντιεξουσιαστικού χώρου.

Η συγκέντρωση αυτή υπήρξε ιστορική, όχι μόνο επειδή για πρώτη φορά συνέβη, αλλά γιατί ο λόγος και ο διάλογος που βγήκε από αυτή την «ανοιχτή συνέλευση» έβαλε τα θεμέλια του lgbt κινήματος σε μια προοπτική όπου η επίλυση των επιμέρους αιτημάτων και νομικών κατοχυρώσεων ήταν το μίνιμουμ που μπορούσε να παραχωρηθεί από την εξουσία. Τόσο δυνατή και τόσο απειλητική ήταν αυτή η συγκέντρωση.

Πέρασαν τα χρόνια και στην πάροδό τους έλαβαν χώρα ορισμένες αλλαγές. Κυρίως άλλαξε αρκετά η κοινωνική αντίδραση γύρω από το αρνητικό στερεότυπο της ομοφυλοφιλίας. Οι αλλαγές που συμβαίνουν σε κοινωνικό επίπεδο δεν μένουν σταθερές και ενίοτε «κυλάνε» στον συντηρητισμό και είναι σαν να ξεκινάμε από την αρχή. Στη συντηρητικοποίηση το κίνημα αντιπαρέταξε τον «διαφωτισμό του έμφυλου», προχώρησε δηλαδή στην αμφισβήτηση των ρόλων που απορρέουν από το φύλο, κάνοντας ένα βήμα παραπάνω. Κάτω από αυτό το –αντιεξουσιαστικό κατ’ ουσίαν– πρίσμα εκδηλώθηκε και η δική μας συμμετοχή στα πρώτα gay pride. Ομάδες και ακτιβιστές που τα παισίωναν συναντήθηκαν σε πλήθος εκδηλώσεων και συνελεύσεων στον ελεύθερο χώρο Nosotros.

Όλο το Nosotros ή όλοι οι συμμετέχοντες στην Αντιεξουσιαστική Κίνηση θεωρούσαν αυτονόητη την συμμετοχή αυτή; Δυστυχώς όχι – έπρεπε κάποιοι εξ ημών να επιμείνουμε, διότι η καχυποψία του ευρύτερου “χώρου” περίσσευε απέναντι στο νέο lgbtq κίνημα. Προφανώς και η “ριζοσπαστική” αριστερά και ο νεοαναρχικός χώρος με τις διάφορες εκφάνσεις τους δεν ξεφεύγουν πάντα από τον κυριαρχικό λόγο σε ό,τι αφορά το έμφυλο και τη σεξουαλικότητα. Αυτό δεν εκπλήσσει. Στον βαθμό που αντιεξουσιαστικές ή αριστερές συλλογικότητες δεν καταφέρνουν να διαφύγουν μυωπικών παραδοσιακών αφηγήσεων, εισάγουν την ομοτρανσφοβία τον σεξισμό και την ετεροκανονικότητα από το παράθυρο, όπως εξάλλου και τις αφηγήσεις τους. Ο γνήσια ελευθεριακός αέρας που έπνεε στα γενετήρια βήματα των ΛΟΑΤΚΙ και των αυτόνομων κινήσεων μοιάζει να έσβησε, ενώ το κανονιστικό πατριαρχικό πρότυπο παραμένει καθολικό φαινόμενο και στέρεος πυλώνας της Εξουσίας. Στα Εξάρχεια, δυστυχώς, η

ομοτρανσοφοβία είναι η συγκολλητική ύλη ενός ανδροκρατούμενου φαντασιακού που μάχεται και καλά τους μπάτσους και το κράτος. Περί κουτσαβακισμού πρόκειται ασφαλώς και αυτό το επιβεβαιώνει η ομοφοβία τους, την οποία έχουν εσωτερικεύσει από τους πιο καθυστερημένους κυρίαρχους μηχανισμούς.

Ήταν φανερό ότι έπρεπε να ασχοληθούμε εκ νέου με έναν λόγο πιο επίκαιρο, διότι τελικά δεν έφτασε ούτε ένα ολόκληρο Άουσβιτς να νομιμοποιήσει κοινωνικά τα αδέρφια μας τους πούστηδες.

Δεν αντιλαμβάνονται ορισμένοι εντός των κινηματικών διαδικασιών το ουσιώδες των νομικών κατοχυρώσεων είτε πρόκειται για τον γάμο είτε για το σύμφωνο συμβίωσης των ομοφυλοφίλων. Και το ουσιώδες είναι η κατάσταση εξαίρεσης, η οποία από μόνη της και φυσιολογικά οδηγεί στο Άουσβιτς. Όταν εξαιρείται ένα άτομο από μια πολιτική κοινωνία, αυτό γίνεται με την αφαίρεση νομικών κατοχυρώσεων (υπηκοότητα, ιθαγένεια και τα συνακόλουθα νομικά δικαιώματα) και το άτομο απογυμνωμένο οδηγείται στην εξολόθρευση αφού στην ουσία δεν «υπάρχει». Είναι γνωστό ότι κατάσταση εξαίρεσης δημιουργεί αυτός που έχει την εξουσία και εν προκειμένω την εξουσία την έχει το κυρίαρχο σεξουαλικό πρότυπο το οποίο επιβάλλει τις ρυθμίσεις της Νυρεμβέργης διαμέσου του Κράτους. Ο ετεροκανονικός τύπος όχι μόνο βρίσκεται στο απυρόβλητο, αλλά με νέα ισχύ εγκαθιδρύει μια κατάσταση εξαίρεσης και μάλιστα χωρίς την άμεση συμμετοχή του ιδίου και των ενοχών του.

Παράλληλα, έχουμε και την παρέμβαση της Εκκλησίας, η οποία, ενώ έχει εκπαρθυρωθεί από την αστική επανάσταση, «χώνεται» όπου βρει ευκαιρία θεοκρατικής ρύθμισης. Εδώ που τα λέμε, δεν νομιμοποιείται τόσο από τον αστό που πάντα ήθελε έναν παπά στα πόδια του αλλά από τη μάζα των μανιασμένων μικροαστών που φοβούνται μη και φύγουν από την ανία και την πλήξη.

Η επιλογή σεξουαλικού προσανατολισμού, αυτή η ουσία κάθε τι απελευθερωτικού, δεν είναι ιδιωτική αλλά πρωτίστως δημόσια και κοινωνική υπόθεση και η νομική κατοχύρωση θα αποτρέψει την κατάσταση εξαίρεσης. Αλλιώς η βία θα είναι αυτή που θα

επιβάλλει τη νομιμοποίηση ή την παρανομία της όποιας σεξουαλικής επιλογής. Το θέλουν αυτοί που αντιδρούν σε αυτή την ελευθερία; Γιατί, νέο Άουσβιτς δεν θα αφήσουμε να ξαναγίνει.

Επαναλαμβάνω ορισμένες προτάσεις που προέκυψαν από τη συμμετοχή μας χρόνια τώρα στο lgbtq. Η αλληλεγγύη στους ομοφυλόφιλους οφείλει να διεκδικεί αγωνιστικά μια ολάκερη και πλούσια ζωή. Θα κάνουμε τα πάντα προκειμένου:

- Να βγούμε στο προσκήνιο και να ζήσουν μια ορατή ομοφυλόφιλη κοινωνική ζωή, απαλλαγμένη από την ομοφοβία, τις διακρίσεις και τον κοινωνικό ρατσισμό.
- Να αντιμετωπίσουν ισότιμα τις προκλήσεις της εφηβείας, της ενήλικης ζωής αλλά και της τρίτης ηλικίας.
- Να διεκδικήσουν ισότιμα τα ζητήματα πατρότητας ή μητρότητας.
- Να προβάλουν την πολιτισμική τους ποικιλομορφία.
- Να κατοχυρώσουν ισότιμα κοινωνικά, εργασιακά, πολιτικά δικαιώματα.

Τέλος

Η Διαπλοκή των Ελλειμμάτων: Πολιτικοί και «Τρομοκράτες»

Νώντας Σκυφτούλης

Το πολυπαιγμένο θέμα της διαπλοκής «τρομοκρατών» και πολιτικού προσωπικού του κράτους υπήρξε ανέκαθεν καταφύγιο πολιτικής και υπαρξιακής ανεπάρκειας. Σε συνάρτηση με τις τελευταίες εξελίξεις, είναι περισσότερο ένταση υπαρξιακού ελλείμματος

και λιγότερο πολιτικού. Αυτό οφείλεται στην πληθωρική προσωπικότητα του κ. Πανούση, ο οποίος εις μάτην προσπαθεί να συνδυάσει τη δειλία με την εγωπάθεια και έτσι να συνθέσει έναν πολιτικό ρόλο (δημόσιο, και εδώ αφορά και εμάς, τους άλλους) παρεμβαίνοντας θεαματικά και όχι αισθητά. Κοντολογίς, «τον έφαγε το γυαλί» που λέει και ο βασανισμένος λαός, και αυτό δημιουργεί έναν τύπο ανθρώπου χωρίς αυτοπεποίθηση, διότι, ως τηλεοπτικό και μόνο γεγονός, χάθηκε το «είναι» του στο ρευστό «έχειν» του θεάματος. Το αποτέλεσμα είναι να βρίσκεται σε μια διαρκή καταθλιπτική αναζήτηση ταυτότητας, γι' αυτό και είναι διατεθειμένος να κάνει τα πάντα για να βρίσκεται στο προσκήνιο, θεωρώντας ότι είναι στον ρυθμό της εντέλει παρουσίας του. Και όταν ήταν υπουργός αλλά και τώρα η ίδια γεύση. Αλλά μέχρι εδώ. Μην τυχόν και μας κατηγορήσει η Δεξιά για διαπλοκή διαμέσου των υποδείξεων καλής συμπεριφοράς προς τους κομματικούς και τους πολιτικούς και στενοχωρηθούμε πολύ.

Όμως το θέμα αυτό έχει μια ιστορικότητα που αντικειμενικό σκοπό (συνέπεια) έχει να συκοφαντήσει για διαπλοκή τους «τρομοκράτες» και όχι τους πολιτικούς, γιατί ο μεγαλύτερος λεκές για έναν «τρομοκράτη» είναι η διαπλοκή του με το πολιτικό προσωπικό της χώρας. Εγώ, τουλάχιστον στην Ελλάδα, δεν ξέρω κανέναν «τρομοκράτη» να έχει την οποιαδήποτε είδους επαφή ή επικοινωνία με πολιτικό. Υπάρχουν όλοι οι λόγοι που μπορείτε να φανταστείτε για τους οποίους δεν μπορεί ο «τρομοκράτης» να έχει μια τέτοια διαπλοκή. Ο βασικός λόγος είναι ότι ακυρώνεται σαν «τρομοκράτης» και γίνεται «κρατικός τρομοκράτης», διότι η βία είναι ένα λεπτό ζήτημα. Το παραπάνω δεν είναι θέμα πληροφοριών αλλά ζήτημα ενός απλού συλλογισμού, μη βαλκανικού. Υπάρχουν και άλλοι λόγοι... αλλά συγγνώμη, δεν θα διευκολύνω, ας το βρουν μόνοι τους όταν και όποτε...

Το παραμύθι αυτό της διαπλοκής πολιτικών «τρομοκρατών» το ξεκίνησε η Αριστερά και χαίρομαι ιδιαίτερω που εγκαλείται με βάση τα επιχειρήματά της, για να γίνει αυτό το ΨΕΥΔΟΣ ακόμα πιο επαίσχυντο. Η Αριστερά στην Ελλάδα, όλη η Αριστερά στην

Ελλάδα, και για να το τονίσω περισσότερο όλες οι εκδοχές της Αριστεράς, όσο λιλιπούτειες κι αν ήταν είχαν ένα και μοναδικό «γιγαντιαίο» επιχείρημα ενάντια στην «τρομοκρατία»: Την πεποίθηση ότι πίσω από την «τρομοκρατία» κρύβονται μυστικές κρατικές υπηρεσίες και κάθε «τρομοκρατική» ενέργεια εξυπηρετεί την κυβέρνηση ή το κράτος γενικότερα με βάση τη συγκυρία της εποχής. Η Αριστερά είχε τους συνήθεις λόγους της. Να συκοφαντήσει ό,τι δεν ελέγχει και να δηλώσει νομιμοφροσύνη λέγοντας ψέματα. Αργότερα το επιχείρημα αυτό το πήρε η Δεξιά και το εξειδίκευσε. Με δεξιό τρόπο. Η κυβέρνηση του Πασοκ (τα ξεχνάει το Πασοκ;) είναι πίσω από την «τρομοκρατία» και μάλιστα τα σενάρια είχαν ξεπεράσει κατά πολύ τις θεωρίες περί Χθόνιων, περί Ελλοχίμ κ.ο.κ. Οι «τρομοκράτες» στην αρχή ήταν σε προβληματισμό αλλά γρήγορα διαπίστωσαν το βαλκανικό περιβάλλον που επωάζονται αυτές οι μαλακίες και ότι δεν ζημιώνονται αλλά αντιθέτως... Μέχρι εδώ, πάλι δεν θα διευκολύνω. Εν κατακλείδι, όμως, πιστεύω ότι ζημιώνονται οι «τρομοκράτες» γιατί έτσι χάνεται η ένταση της ποιότητας και πολιτικά και επιχειρησιακά και προσαρμόζονται στον «καθυστερημένο πολιτικά» αντίπαλο.

Που λέτε λοιπόν... Η «τρομοκρατία» έχει στοιχεία παραβατικότητας και βίας και σε αυτό «μοιάζει» (καμία σχέση) εξωτερικά με την ποινική παραβατικότητα. Η πρώτη είναι βία άρνησης του υπάρχοντος, η δεύτερη είναι βία διαχείρισης του υπάρχοντος. Έτσι, ένα κράτος προτιμάει τη δεύτερη βία, όμως υπάρχουν και εξαιρέσεις. Ας αναφέρουμε δύο κορυφαία παραδείγματα προς ενίσχυση των συλλογισμών μας.

1. Ο il DIVO Τζούλιο Αντρεότι, 7 φορές πρωθυπουργός της Ιταλίας, είχε σχέσεις με τη Μαφία σε ενεργητική κατάσταση, δηλαδή όχι με κρατούμενους μαφιόζους αλλά σε πλήρη δράση.

2. Η Στάζι της Ανατολικής Γερμανίας είχε υποστηρικτική σχέση (σπίτια, διαβατήρια) με τη δευτερότροπη γενιά της RAF, και αυτό η RAF δεν το έκρυψε ποτέ, αντιθέτως προσπαθούσε τη δεκαετία του '80 να προωθήσει πολιτικά τις επιλογές του τότε ανατολικού και γραφειοκρατικού καπιταλισμού, υπερασπιζόμενη

ακόμη και τον Γιαρουζέλσκι.

Πέραν των δύο αυτών παραδειγμάτων δεν έχουμε άλλο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τώρα δυστυχώς μπορεί να ήθελε και η Ελλάδα τέτοια μεγαλεία αλλά δεν...

Στο ποινικό κομμάτι κανείς δεν αρνείται τη διαπλοκή πολιτικών παραγόντων με το «οργανωμένο» έγκλημα. Όλοι οι προκάτοχοι του Πανούση και του Δένδια ξέρουν για την πορνεία, τα ναρκωτικά και πολλά άλλα «νόμιμα» μεζεδάκια του υπουργού Δημοσίας Τάξης, μεζεδάκια τόσο καθολικά που δεν διώκονται καν.

Σαν υστερόγραφο, τελικά, μπορεί να καταχωρηθεί στο παρόν κείμενο η τελευταία υπόθεση που παίζει και ο Λάμπρου, για καλή του τύχη. Όμως, και ο Πανούσης και η Δεξιά και όλοι αποτελούν μια υπόθεση που δεν αφορά την «τρομοκρατία» ή την «ποινική» παραβατικότητα, αλλά αφορά τους ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥΣ και τη σχέση με το ΠΟΛΙΤΙΚΟ προσωπικό. Και αντί να χαίρονται που έχουν τη δυνατότητα να μιλάνε με τέτοιους ανθρώπους, εγκαλεί ο ένας τον άλλον για την επικοινωνία. Δηλαδή ο κρατούμενος πού θα απευθυνθεί; Στο Παιδείας ή στο ΥΠΕΧΩΔΕ; Ο κ. Δένδιας ή ο κ. Χατζηγιάκης πώς λειτούργησαν στην απεργία του 2008; Δεν συνομιλούσαν με συγγενείς κρατουμένων στο υπουργείο ή δεν ήξεραν την άμεση και οργανική συμμετοχή μας, και τη δική μου προσωπικά, στην απεργία τότε; Επιλογή δική μας ήταν να μη συναντηθούμε με υπουργό και όχι επιλογή του υπουργού. Φαίνεται ότι υποστηρίζω τον Σύριζα και αυτή είναι η κακιά μοίρα που σας έλεγα πιο πάνω. Ότι ο αντίπαλος, το κομματικό σύστημα, είναι βαλκανικό και ο κίνδυνος να μπει ο λόγος σου στον κομματικό βόθρο είναι ορατός. Αλλά ας είναι... θα επιμείνουμε γιατί παλιότερα είχα την κατηγορία ότι υποστηρίζω το Πασοκ.

Ο κ. Πανούσης τελικά φοβήθηκε, όπως λέει, αλλά η συνέπεια του φόβου του είναι να τον διευρύνει σε όλη την κοινωνία, για να φοβούνται περισσότεροι. Αλλά νομίζω ότι εφόσον κανέναν υπουργό Δημόσιας Τάξης, και με έργο στην πλάτη του, δεν τον «σκότωσαν» οι τρομοκράτες, πιστεύω ότι και τον κ. Πανούση δεν θα τον πειράξει κανείς γιατί έχει πεθάνει πολιτικά μόνος του από την

πρώτη μέρα που ανέλαβε το υπουργείο.

Κατά τα άλλα συνεχίστε αυτό τον διάλογο, καλά το πάτε...

Η Αριστερά Μπροστά στην Εξουσία

Νώντας Σκυφτούλης

Υπερβολή υποδηλώνει ο τίτλος αλλά συνηθίζεται για γεγονότα, που συμβαίνουν σπανίως ή δεν πρόκειται να συμβούν. Η υπερβολή είναι στον όρο εξουσία. Η Αριστερά βρίσκεται με βάσιμες ελπίδες στα πρόθυρα να κερδίσει την πλειοψηφία στις εκλογές και να σχηματίσει κυβέρνηση και όχι να πάρει ή να κατακτήσει την εξουσία. Κυβέρνηση και εξουσία είναι διαφορετικά πράγματα. Η κυβέρνηση είναι μια στιγμή της εξουσίας και η απόσταση μεταξύ των δύο δομών (κυβέρνησης, εξουσίας) από άποψη ισχύος πολιτικής, πολιτισμικής και κοινωνικής, είναι τεράστια. Αλλά και από άποψη «νομιμότητας» διαφοροποιούνται οι νομιμοποιητικοί παράγοντες. Άλλες κοινωνικές δυνάμεις, άλλα υποκείμενα και άλλα φαντασιακά νοήματα νομιμοποιούν μια εξουσία και άλλα την κυβέρνηση, η οποία πληρούται «νομικά» στον κοινοβουλευτισμό με έναν «λαό», ο οποίος είναι ήδη μια θεσμισμένη κατηγορία στα πλαίσια της υπάρχουσας εγκαθίδρυσης. Φυσικά, η κυβέρνηση διαχειρίζεται την εξουσία αλλά η εξουσία έχει ήδη εγκαθιδρυθεί και η διαχείρισή της απαιτεί αντίστοιχους πολιτικούς τρόπους, ρόλους, κανόνες. Η ίδια σχέση μεταξύ κυβέρνησης και εξουσίας ισχύει και στην περίπτωση που η κυβέρνηση ακολουθεί μια εξουσία, η οποία έχει κατακτηθεί, και λειτουργεί είτε σαν «κερασάκι στην τούρτα» είτε σαν πραγματική διαχειριστική δομή, σε πλήρη αντιστοιχία με την εξουσία.

Θα διερωτηθεί κανείς, και δικαίως, η περίπτωση της αριστεράς

δεν έχει έναν αριθμό αφαιρέσεων να ενσταλάξει σε μια κυβερνητική προσπάθεια, έτσι ώστε να δοθεί ένας αριστερός τόνος και στην εξουσία; Αν δεν διαθέτει και η αριστερά καμιά αφαίρεση, τότε τι Αριστερά είναι; Μήπως επειδή έχουν αφυδατωθεί οι αφαιρέσεις λόγω των διαψεύσεων που υπέστησαν ή μήπως επειδή δεν υπάρχουν αφαιρέσεις στην αγορά; Λοιπόν και τα δύο συμβαίνουν. Και η αφυδάτωση ισχύει και στην μετανεωτερική εποχή έχουμε εισέλθει, όπου η ιδεολογική πολιτική δεν θα μπορεί να καλύπτει τα πολιτικά ελλείμματα της εμπειρίας. Αυτό σημαίνει ότι οι αφαιρέσεις έχουν αντικατασταθεί από τα αισθητά σχέδια, τα οποία έχουν αναχθεί σε σημαντικά πολιτικά εργαλεία και ίσως μοναδικά. Όπως ακριβώς συνέβη, ας πούμε, μετά τον μεσαίωνα, όπου, αντιστοίχως, το θεοκρατικό φαντασιακό αντικατέστησαν οι μοντέρνες αφαιρέσεις.

Η αριστερά λοιπόν ή θα έχει σχέδιο ή θα προσφεύγει στις ανέξοδες αφαιρέσεις του παρελθόντος, είτε για να καλύψει τρέχοντα πολιτικά ελλείμματα είτε προς τέρψη του μικρού αριστερού ακροατηρίου. Υπάρχει όμως και μια μικρή περίπτωση όπου η αριστερά δεν χρειάζεται να κάνει τίποτα, προκειμένου να δικαιωθεί. Στην περίπτωση μιας άγαρμης και «αδέξιας» αντίδρασης της δεξιάς, που στην Ελληνική της εκδοχή συνηθίζονται οι πανικόβλητες πολιτικές ανωμαλίες. Αυτό θα το ευχόμασταν και εμείς για άλλους λόγους. Δεν μιλάμε για αντιδράσεις τύπου Χιλή 1973, που θα επανανομιμοποιούσε ακόμα και ένα καλό αντάρτικο, αλλά για ελαφρότερες καταστάσεις, που θα νομιμοποιούσαν τον Σύριζα ως ηγεμονικό κοινοβουλευτικό δημοκρατικό κόμμα.

Η Αριστερά στην κυβέρνηση ή στην εξουσία δεν είναι ούτε πρωτάρα ούτε αθώα. Η ιστορία φέρθηκε στην Αριστερά με γαλαντομία, επιτρέποντας της να εφαρμόσει το σύνολο των αφαιρέσεων όλων των τάσεων – και όταν λέμε όλων εννοούμε όλων. Εδάφη σε όλες τις ηπείρους, εξουσία με όλους τους τρόπους, με αποτέλεσμα ο κάθε άνθρωπος στον συγκεκριμένο πλανήτη μπορεί να έχει άποψη και μάλιστα εμπειρική για την αριστερά. Άρα η αριστερά στην εξουσία ή στην κυβέρνηση ή στην αντιπολίτευση

υπήρξε και μάλιστα για πολλά χρόνια. Σκοπός μας δεν είναι να μιλήσουμε για την ιδεολογική αριστερά. Αλλά για την σημερινή αριστερά, όπου το σύνολο των ιδεολογικών της αφαιρέσεων δεν είναι ικανές να την βοηθήσουν στην εξασφάλιση γοήτρου ή πολιτικής ισχύος.

Όπως και να έχουν τα πράγματα, στην Αριστερά «έμειναν» κάποιες αφαιρέσεις του παρελθόντος και ενσωματώθηκαν στην εμπειρία της και αποτελούν έκτοτε πολιτικές επιλογές και θέσεις της Αριστεράς, την οποία και προσδιορίζουν. Είναι με άλλα λόγια κάποιοι βασικοί άξονες που χαρακτηρίζονται ως αριστεροί και με αυτούς πορεύεται η Αριστερά σε όλο το έδαφος του πλανήτη, βεβαίως και στην Ελλάδα. Η γνώμη μας εδώ είναι ότι αυτοί οι άξονες δεν είναι αριστεροί από μόνοι τους αλλά, αφού η Αριστερά τους θεωρεί ως τέτοιους, ως περισσέψει η γνώμη μας. Αναφέρουμε λοιπόν μερικούς πυρηνικούς άξονες που βρίσκονται στο DNA της Αριστεράς είτε είναι στην Εξουσία είτε είναι στην Κυβέρνηση είτε είναι ιδεολογική είτε είναι υλιστική.

Πρώτον: Ο Κρατισμός. Απέναντι στην Ιδιωτικοποίηση, που είναι βασικό πρόταγμα του οικονομικού φιλελευθερισμού, η απάντηση της Αριστεράς είναι η Κρατικοποίηση. Το γιατί η Κρατικοποίηση είναι Αριστερό πρόταγμα έχει να κάνει με ιστορικούς λόγους, που ανάγονται στην προσπάθεια εφαρμογής του ΥΠΑΡΚΤΟΥ περισσότερο και λιγότερο στις θεωρήσεις του μακρινού συγγενή Κάρλ Μαρξ. Στην περίπτωση της Ελλάδας θα κινδύνευε σοβαρά ο παλιός Κ Καραμανλής και φυσικά ο Α Παπανδρέου να χαρακτηριστούν ακροαριστεροί με βάση το κριτήριο της Κρατικοποίησης. Το ΝΕΡΟ, η ΕΝΕΡΓΕΙΑ, οι «επενδύσεις», το ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, στο Κράτος. Αυτή είναι τελικά η Αριστερή θέση παρά το γεγονός ότι έχει ήδη αναδυθεί ο διαφωτισμός του ΔΗΜΟΣΙΟΥ, του ΚΟΙΝΟΥ ΑΓΑΘΟΥ, που σκόπιμα συγχέεται με το ΚΡΑΤΙΚΟ.

Δεύτερον: Η Ανάπτυξη. Ε, αυτό για την Αριστερά είναι βασικός άξονας πάνω στην κίνηση των ιστορικών νόμων, όπου οι παραγωγικές δυνάμεις θα ανατρέψουν τις υπάρχουσες παραγωγικές σχέσεις. Ένα φαντασιακό κατευθείαν από τον Μαρξ. Και η

Ελληνική Αριστερά έχει ταλανιστεί γύρω από το διερώτημα της ανάπτυξης ανά καιρούς, αφού αποτελεί και για τη Δεξιά κυρίαρχο πρόταγμα. Αριστερός η Δεξιάς εκσυγχρονισμός, Αριστερά η Δεξιά ανάπτυξη, Ανάπτυξη για ποιόν; Αυτά και άλλα παρεμφερή διλλήματα – ερωτήματα κοσμούσαν για χρόνια τον αριστερό λόγο. Ο καπιταλισμός, παρά τα ερωτήματα της Αριστεράς, έφτασε σε ένα σημείο την ανάπτυξη, όπου ο πλανήτης φάνηκε πεπερασμένος, για να συνεχίσει με τους ίδιους ρυθμούς η ανάπτυξη και τέθηκε το ζήτημα της αποανάπτυξης, της απομεγέθυνσης. Και τίθεται το ερώτημα. Η ανάπτυξη ή η αποανάπτυξη είναι αριστερό πρόταγμα; Η κάτι πιο γενικό για να επιφέρουμε μεγαλύτερη σύγχυση. Τι είναι Αριστερό και τι Δεξιό στην προκειμένη περίπτωση;

Τρίτον: Η Ευρώπη. Η Αριστερά στην Ελλάδα και κυρίως η τάση που εκπροσωπεί ο Σύριζα πρόβαλλε μόνιμα και σταθερά τον Ευρωπαϊκό προσανατολισμό από τον ευρωκομμουνισμό μέχρι σήμερα. Και πράγματι όλες οι ιδέες και οι αφηγήσεις της Αριστεράς, συμπεριλαμβανομένων και των κομμουνιστικών, είναι παραγωγή του Ευρωπαϊκού πνεύματος στην προσπάθεια αποκατάστασης του αισθητού κόσμου. Μπορεί όμως για πολιτικούς λόγους ετεροκαθορισμού σήμερα να φαίνεται αντιευρωπαϊκού προσανατολισμού κάτι το οποίο έκανε και ο Α Παπανδρέου, χωρίς να είναι αριστερός. Σήμερα υπάρχει και ο ευρωσκεπτικισμός, ο εθνοκεντρισμός και άλλα παράγωγα της εμπειρίας του κλειστού, τα οποία είναι Δεξιού προσήματος. Η Αριστερά πως θα διακριθεί σε αυτό το περιβάλλον; Να διαπιστώσουμε όμως ότι υπάρχει και κάτι πέρα από την Ευρώπη, ένας σύγχρονος αντικαπιταλιστικός διαφωτισμός που μας απαλλάσσει από λαϊκίστικα διλλήματα.

Τέταρτον: Ο περίφημος **ιστορικός συμβιβασμός** έχει επιβληθεί ή μάλλον έχει γίνει αποδεχτός ντε φάκτο. Αυτό σημαίνει ρητά και κατηγορηματικά ότι από την Αριστερά δεν τίθεται θέμα ανατροπής του καπιταλισμού αλλά διαχείρισής του. Ο καπιταλισμός με ανθρώπινο πρόσωπο αντικατέστησε τον σοσιαλισμό με ανθρώπινο πρόσωπο. Και η όποια αγανακτισμένη αντιπολίτευση σε αυτό το πλαίσιο διεξάγεται. Αυτή η διαπίστωση γίνεται για το συμπέρασμα που ακολουθεί. Δεν χρειάζεται να συγκυβερνήσει με

τη Δεξιά, προκειμένου να συμβιβαστεί ιστορικά. Αλλά είναι Αριστερό το αίτημα για ανθρώπινο καπιταλισμό με κευνσιανή οικονομική πολιτική;

Μακριά από κάθε παρελθοντολογία μπροστά μας έχουμε μια νέα αριστερά που αναδύθηκε με συγκεκριμένους όρους. Ο Σύριζα είναι αυτός που κατόρθωσε να εκφράσει εκλογικά το σύνολο της «κοινωνικής αριστεράς» και να αποκαταστήσει μια ιστορική «αδικία» Ελληνικής ιδιαιτερότητας. Δηλαδή να επανακτήσει τους ψηφοφόρους του ρεύματος της ΕΔΑ και να συνδεθεί με αυτό το ρεύμα, ενσωματώνοντας φυσικά τον ιστορικό συμβιβασμό. Με λίγα λόγια η Λαϊκή Αριστερά είναι μια επίκληση πολιτικού νοήματος, που ο Σύριζα το χρειάζεται και προς τα εκεί προσανατολίζεται. Τώρα στο ερώτημα αν η Λαϊκή Αριστερά θα «τραβήξει» τον Σύριζα ή ο Σύριζα την Λαϊκή Αριστερά η απάντηση είναι στο δεύτερο σκέλος στο βαθμό που θέλει ο Σύριζα να επιβιώσει.

Επίσης θα καλεστεί άμεσα να απαντήσει σε συγκεκριμένα ζητήματα και κυρίως να πάρει θέση ενάντια στις προηγούμενες αφαιρέσεις του, ακόμα να πείσει γιατί η «αναγκαστική» θέση της κρατικοποίησης είναι αριστερή και ακόμη για τις θέσεις της απέναντι στην ανάπτυξη, στην οικολογία, στα κινήματα, στο μεταναστευτικό, στην αναδιανομή, στην ΕΕ. Αυτό λοιπόν το σύνολο των σχεδίων που απαιτεί η λαϊκή αριστερά ο Σύριζα θα πρέπει να αποδείξει ότι τα σχέδιά του είναι αριστερά αλλά θα βολευόμασταν να αποδείξει, αν είναι σχέδια. Γιατί εδώ στην προκειμένη περίπτωση του Σύριζα ο Κομμουνισμός ως καθολική αφαίρεση δεν υπάρχει παρά μόνο για πολύ εσωτερικούς καταναλωτισμούς και η έλλειψη της επίκλησής του θα τον δυσκολεύει στα ελλείμματα της εμπειρίας του. Ας «πετάει» και κανένα κομμουνιστικό, καλύπτοντας ένα μικρό έλλειμμα, δεν θα το παρεξηγήσει κανένας, αλλά αυτό δεν θα είναι σωτήριο. Η συγκεκριμένη θέση της Αριστεράς στη σύγχρονη μετανεωτερική κοινωνία αλλά και το πολιτικό και νοηματικό σχέδιο δεν καλύπτονται με τις ασπιρινούλες της κορυφαίας αφαίρεσης του μαρξισμού – λενινισμού ή με τις όποιες αναπαυτικές αφηγήσεις του παρελθόντος.

Όχι Δύο Άκρα αλλά Δύο Κόσμοι σε Σύγκρουση

Αντώνης Μπρούμας / Νώντας Σκυφτούλης

Δεν εκπλαγήκαμε από το μέγεθος της υποκρισίας, που χαρακτηρίζει τον όψιμο αντιφασισμό ορισμένων πολιτικών και δημοσιογράφων μετά τη δολοφονία του αντιφασίστα Παύλου Φύσσα. Τα ίδια συμφέροντα, που εδώ και χρόνια καλλιέργησαν επιμελώς τον κήπο της Χρυσής Αυγής και οδήγησαν ένα κομμάτι της κοινωνίας στις αγκάλες του ναζισμού, ξαφνικά παρουσιάστηκαν ως οι μεγαλύτεροι πολέμιοί του. Είμαστε βέβαιοι ότι, όταν ωριμάσουν ξανά οι συνθήκες, ο καιροσκοπισμός τους θα οδηγήσει τα συμφέροντα αυτά εξίσου αστραπιαία πίσω στο σύνηθες ξέπλυμα της εγκληματικής δράσης των ναζιστικών ταγμάτων εφόδου. Και εν ευθέτω χρόνω το σύστημα εξουσίας, που δήθεν τώρα δείχνει μηδενική ανοχή στις ναζιστικές μεθόδους, αύριο μπορεί να δομήσει μία πιο σοβαρή “ασημένια αυγή” και θα την κάνει προνομιακό εταίρο στη νομή της πολιτικής εξουσίας, για να συμπληρώσει την ολοκληρωτική του στροφή. Αυτός είναι ο κρατικός “αντιφασισμός”.

Εξίσου δεν εκπλαγήκαμε που η συνταγή του ναζισμού, την οποία εδώ και χρόνια μαγείρευαν, βρήκε μία κάποια απήχηση. Ένα μικρό κοινωνικό κομμάτι, καλά εκπαιδευμένο στην ιδιώτευση, στην ιδιοτέλεια, στην ανάθεση, στη μισαλλοδοξία και στον εκφασισμό της καθημερινότητας, ανέθεσε προς στιγμή την επίλυση των προβλημάτων του στη Χρυσή Αυγή. Το κομμάτι αυτό νομιμοποίησε τη στρατηγική του ναζιστικού εγκλήματος, όχι επειδή αφομοίωσε τον ναζισμό αλλά επειδή υιοθέτησε χρόνια τώρα κάτι χειρότερο:

τη λησταιρχική σχέση με κάθε νόημα, με κάθε θεσμό, παραδοσιακό ή όχι, και με κάθε πολιτική.

Το σπάσιμο των κοινωνικών δεσμών από τη χρόνια εξατομίκευση του ακόρεστου καταναλωτισμού οδήγησε στη διάλυση και ιδιωτικοποίηση του ατόμου και στην επιβολή ενός γενικευμένου φόβου. Η κρίση ενσωμάτωσης και εκπροσώπησης οδήγησε στην ανάθεση, η οποία το μόνο που προσφέρει είναι μια διαρκή διάψευση.

Ανήμποροι και απλοϊκοί άνθρωποι στις σημερινές δύσκολες στιγμές οδηγούνται στον εθνικοσοσιαλισμό, είτε από τη μανία να εκδικηθούν τους πάνω τους είτε από την ανάγκη τους να πατήσουν τους από κάτω τους. Αλλά ταυτόχρονα επιδιώκουν και μια εύκολη αποκατάσταση, έχοντας μέσα τους ένα κομματάκι του Λεωνίδα από τη Σπάρτη ή ένα κομματάκι Μέγα Αλέξανδρο, που χρόνια τώρα έχουν ενσταλάξει στο πληγωμένο τους «είναι» οι τηλεμάρκετ εθνικιστές απατεώνες πωλητές βιβλίων και ψευτοταυτοτήτων.

Η αστυνομία δεν έμεινε απαθής από αυτή την ιστορία, αντιθέτως θεώρησε ότι βρήκε το καθολικό νόημα και προσχώρησε πανηγυρικά στο ναζιστικό φαντασιακό αφού δεν μπορούσε να «σταθεί» πουθενά. Άνδρες και γυναίκες των σωμάτων ασφαλείας βρήκαν στο νεοναζι νόημα και την ευκαιρία να κάνουν επιθετική πολιτική, πλέον έχοντας σαν συμπλήρωμα μια «ιδεολογία». Ό,τι τους έλειπε δηλαδή.

Η Χρυσή Αυγή, όλο αυτό το διάστημα που βγήκε στο πολιτικό προσκήνιο, παρήγαγε περισσότερο ναζισμό από όσον μπορούσε να καταναλώσει. Αυτό το κατ' εξοχήν βαλκανικό χαρακτηριστικό, επιτάχυνε την ανάδυση και την όποια δυνατότητα εφαρμογής βασικών ναζιστικών φαντασιακών, τα οποία είναι: Πρώτον, η άρνηση ύπαρξης του άλλου (ρατσισμός), δεύτερον, η συλλογική ευθύνη (με τα εθνοφυλετικά χτυπήματα), η ιδέα του πραξικοπήματος (με την οργανωτική δομή και με τις σχέσεις σε αστυνομία και στρατό), και τρίτον το «νόμιμο» έγκλημα. Το τελευταίο θεωρείται σαν η ύψιστη προσδοκία και στρατηγική,

όταν εκτελείται χωρίς όρια από το ναζιστικό κράτος. «Νόμιμο» έγκλημα επίσης θεωρείται στην περίπτωση των ναζί και όταν νομιμοποιείται από ένα μέρος της κοινωνίας ή όταν ένα μέρος της κοινωνίας αναθέτει το έγκλημα στους νεοναζί, όπως για παράδειγμα αυτό που βρήκε εφαρμογή στους φόνους και στις βαριές σωματικές βλάβες των μεταναστών. Οι υποστηρικτές της Χρυσής Αυγής ανέθεσαν σε ένα μητροπολιτικό ναζιστικό φαινόμενο την εφαρμογή της βίας ενάντια στους μετανάστες και στους «άλλους», ακούγοντας τα αντιναζιστικά επιχειρήματα σαν άχρηστα και περιττά για την περίπτωση.

Απέναντι στο αντικοινωνικό φαινόμενο του ναζισμού αρχικά κυριάρχησε η παθητικότητα και το σήκωμα των ώμων. Έπρεπε λοιπόν να έρθει η δολοφονία ενός Έλληνα από τάγμα εφόδου, για να πάρει φανερά θέση η κοινωνική πλειοψηφία ενάντια στην ανάδυση του ναζισμού. Τότε το Κράτος ανέλαβε να μας «σώσει», εκτός από την κρίση και την ανεργία, και από τους νεοναζί για να συμπληρώσει άλλη μια λειτουργία στο ενεργητικό του και ταυτόχρονα να δείξει ποιο είναι το πραγματικό αφεντικό στον σύγχρονο “δημοκρατικό” ολοκληρωτισμό. Οι οπαδοί της Χ.Α. γρήγορα εγκατέλειψαν, για να αναθέσουν (!) αλλού τις ελλειμματικές τους προσδοκίες, αφήνοντας πίσω 50 απονενοημένους έξω από τη σχολή ευελπίδων.

Εντούτοις, από την αρχή οι ναζί δεν βρήκαν μόνο σηκωμένους ώμους αλλά και ένα μεγάλο κοινωνικό κομμάτι να τους περιμένει έτοιμο και στις θέσεις του, αυτές που μας κληροδότησαν οι αντιφασίστες, που το '40 τσάκισαν παντού τον φασισμό. Οργανωμένα και κυρίως ανοργάνωτα, σε πόλεις και χωριά, από τα σχολεία και τα νοσοκομεία μέχρι τους δρόμους και κάθε δημόσιο χώρο, η μαχητική κοινωνική αντίδραση πήρε διάχυτο χαρακτήρα, συντρίβοντας τη δράση των ναζί, που θώπευαν τα ΜΜΕ και προωθούσε η αστυνομία.

Τώρα λοιπόν που ξεκαθαρίζει η ήρα από το στάρι, είναι καιρός κάθε άνθρωπος να βγει από την απάθεια και την ανάθεση και να πάρει σαφή, ενεργή και έμπρακτη θέση, αναλαμβάνοντας τις ευθύνες του για την ελευθερία και την αξιοπρέπεια. Αυτή η

κοινωνική πράξη ήταν, είναι και θα είναι πάντα η ήττα κάθε ολοκληρωτισμού. Αυτός είναι ο κοινωνικός αντιφασισμός.

Με αφορμή όμως τη δολοφονία από τους ναζί ενός ανθρώπου ενεργού στα κοινωνικά, πολιτικά και πολιτιστικά πράγματα, το καθεστώς και μάλιστα με τα πλέον επίσημα χείλη του ίδιου του πρωθυπουργού εξισώνει μέσω της θεωρίας των δύο άκρων τα κοινωνικά κινήματα με τον ναζισμό, προαναγγέλλοντας νέα ολομέτωπη επίθεση στην κοινωνία και βάζοντας ήδη στο στόχαστρο το κίνημα της Χαλκιδικής ενάντια στα μεταλλεία χρυσού. Εμείς, που δεν δίνουμε λόγο στην εξουσία αλλά στην κοινωνία και εκεί μαζί ζούμε, αναπνέουμε και παλεύουμε, θα σταθούμε απέναντι σε τέτοιους σχεδιασμούς.

Ο αντιεξουσιαστικός χώρος δεν είναι άκρο αλλά ζωντανό κοινωνικό κομμάτι με βαθιές πλέον ρίζες και δράση απέναντι στο υπάρχον.

Γιατί σήμερα στην κοινωνία υπάρχει πράγματι σύγκρουση και είναι σφοδρή. Δεν συγκρούονται όμως δύο άκρα αλλά δύο κόσμοι, ο κόσμος της κοινωνικής καταστροφής και ο κόσμος της ελευθερίας και της δημιουργίας. Δεν θα χωρέσουμε στον δικό τους κόσμο, αυτόν των ναζιστικών ταγμάτων εφόδου σε συνεργασία με την αστυνομία, τον κόσμο του σύγχρονου ολοκληρωτισμού, της μεσαιωνικής εκμετάλλευσης, της διάχυτης κοινωνικής ανισότητας και αδικίας, του αφανισμού των δομών πρόνοιας, του ξεπουλήματος κάθε δημόσιου/κοινωνικού, της ανεργίας του 70% στους νέους, της “ανάπτυξης” με ρυθμούς/μισθούς αβίωτους και ανεπανόρθωτη καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος.

Απέναντι στον κόσμο τους δεν αναθέτουμε σε άλλους αλλά φτιάχνουμε εμείς οι ίδιοι, ξεκινώντας από τώρα, τον δικό μας κόσμο ελευθερίας, αλληλεγγύης και συνεργασίας. Και στέλνουμε μήνυμα στους κυρίαρχους ότι η οποιαδήποτε αποχαλίνωση της καταστολής πάνω στα ενεργά κοινωνικά κομμάτια θα έχει πολύ σύντομα απρόβλεπτες συνέπειες για αυτούς και τους σχεδιασμούς τους πάνω σε μια κοινωνία – καζάνι που βράζει.

Περί Οργάνωσης και Νεορομαντισμού

Νώντας Σκυφτούλης

Αν το υποκείμενο έχει τη δυνατότητα ανάδυσης της συνείδησης και της αυτοοργάνωσης ποιος ο ρόλος της ειδικής οργάνωσης επαϊόντων ομοσπονδιακά οργανωμένων ή ιεραρχικά οργανωμένων. Αν είναι για τη σωτηρία των επαϊόντων (επαναστατών), θεωρείται ασφαλής η επιλογή ενός κόμματος ή μιας ομοσπονδίας άσχετα από την κοινωνική αποδοχή του εγχειρήματος; (υπόθεση εργασίας)

Από τα τέλη της δεκαετίας του '70 που εντάχθηκα στον αναρχικό χώρο προερχόμενος από το πιο καθαρό -οργανωτικά- λενινιστικό μοντέλο του ΚΚΕ, βρισκόμουν μονίμως σε ένα ερώτημα που με «τυραννούσε» χρόνια: ποια είναι η διαφορά του λενινιστικού μοντέλου αλλά και της λενινιστικής φιλοσοφίας από το αναρχικό, όσον αφορά τη σχέση με τις μάζες, τη σχέση της επαναστατικής οργάνωσης με την κοινωνία, τη σχέση της συνείδησης με το αυθόρμητο και άλλα φενακισμένα της εποχής. Αυτά τα νεφελώδη ψευδοδιλλήματα έρχονται στον νου μου, όταν κάποιος φροντίζει να υπενθυμίζουν στον αναρχικό χώρο ότι υπάρχει αναγκαιότητα της οργάνωσης του χώρου ή κάποιας ομοσπονδίας, και μπορεί αυτό να λυθεί με τον α ή β τρόπο.

Κατά διαστήματα και όχι σε τακτική βάση, «πέφτουν» στο χώρο προτάσεις για την οργάνωση του «χώρου» ή για οργάνωση από το χώρο. Και αυτό ίσως αξίζει να το καταγράψουμε γιατί συμβαίνει τα τελευταία 30 χρόνια, και κάθε φορά η επανάληψη της πρότασης είναι ίδια, με τη μόνη διαφορά ότι είναι πιο φτωχή και πιο στερεοτυπική από την προηγούμενη. Πρέπει κάπως να εξηγηθεί

γιατί ο Μαλατέστα είναι τόσο σύγχρονος που τον επικαλούνται για την αναγκαιότητα της οργάνωσης σήμερα, ή ακόμα γιατί η ομοσπονδία μπορεί να ακούγεται ως σύγχρονη πρόταση; Γιατί επίσης, ακόμη και οι καινοφανείς αναλύσεις που συνοδεύουν τα προτεινόμενα οργανωτικά μοντέλα είναι από τη φάρετρα του παραδοσιακού, που τόσο έχει διαψευστεί στις μέρες μας.

Ιδίου τύπου, με την έννοια της ταύτισης, είναι και η αντίστοιχη αγωνία των ανθρώπων της άκρας αριστεράς για το χτίσιμο του επαναστατικού κόμματος στην Ελλάδα κι αν υπάρχει το ΚΚΕ τόσες δεκαετίες τώρα. Κοινός παρονομαστής η γνωστή θεωρία αναζήτησης και καθοδήγησης του υποκειμένου. Βέβαια, για να πούμε την αλήθεια, αυτό δεν αφορά καθόλου το ή τα σημερινά υποκείμενα αναφοράς της πρότασης, τα οποία είναι ρευστά και συγκεκριμένου πληθυσμιακού και ηλικιακού μοντέλου, αλλά τους φορείς που θέλουν να παίξουν ένα μεγαλύτερο ρόλο στις όποιες «κινηματικές» διαδικασίες. Το υποκείμενο της πρότασης για οργάνωση έχει δηλώσει ρητά και κατηγορηματικά με τη στάση του ότι δεν «θέλει» να ενσωματωθεί σε καμιά φόρμα και μάλιστα θεωρεί εχθρικό οποιοδήποτε καθολικό οργανωτικό δεσμό, και αυτή η θέλησή του είναι συνεπής και με το σύγχρονο αφορμαλισμό αλλά και με την καθολική εξατομίκευση που υπάρχει, απαντώντας έτσι και θετικά και αρνητικά στην όποια οργανωτική πρόταση. Αλλά τα πράγματα είναι συγκεκριμένα και ιστορικά τεκμηριωμένα.

Το μοντέλο της «οργάνωσης των επαναστατών» το εισήγαγε ο Λένιν ως την εκδοχή της οργάνωσης της συνείδησης στην προοπτική της οικοδόμησης του κόμματος (νέου τύπου). Η προσδοκία του ήταν να ηγεμονεύσει και δια μέσου του επαναστατικού πραξικοπήματος να κατακτηθεί η εξουσία. Πρόκειται προφανώς για όρθολογικοποιημένο νετσαγιεφισμό ο οποίος πέτυχε στην αποστολή του, όπως πέτυχαν και οι Ιακωβίνοι, το πρότυπο δηλαδή. Έκτοτε όλες οι «οργανώσεις επαναστατών» κινούνται σε αυτό το πλαίσιο είτε είναι αναρχικές είτε λενινιστικές, και αυτό γίνεται μέχρι τον πόλεμο. Μετά τον πόλεμο παραμένουν τα σχήματα που είχαν πρόσβαση στη πολεμική ιστορία και κανένα νέο οργανωτικό μοντέλο οργάνωσης πραξικοπήματος δεν τελεσφόρησε.

Η FAI στην Ισπανία είναι αυτό το μοντέλο στην αναρχική εκδοχή και μάλιστα με πιο αυστηρό καθοδηγητικό έλεγχο στην «οργάνωση των εργατών» της CNT, η οποία αποτελεί και το υποκείμενο της. Σε αυτή την κατηγορία οργανωτικών μοντέλων ανήκουν όλες οι προτάσεις που ρίχνονται ανά καιρούς.

Πέραν της σαφούς υπαρξιακής αγωνίας προσωπικής ή πολιτικής που εμπεριέχουν αυτές οι προτάσεις σήμερα, στηρίζονται σε ένα πολιτικό και «ιδεολογικό» υπόβαθρο και σε ένα συγκεκριμένο τύπο συμπεριφοράς. Μήπως με άλλα λόγια οφείλεται στο πολιτικό έλλειμμα κάποιων φορέων της πρότασης ή πρόκειται για κάτι το εγγενές που έχει να κάνει με την πολιτική παραγωγή του χώρου από τους φιλόδοξους πολιτικούς φορείς (αφού θέλουν να εκφράσουν οργανωτικά το χώρο) και όχι βεβαίως από το υποκείμενο; Και στα δύο οφείλεται, αφού το έλλειμμα νομιμοποιείται από το εγγενές, το οποίο είναι ο νεορομαντικός αντικαπιταλισμός που διακατέχει «ιδεολογικά» τους φορείς με την προσδοκία και με βάση αυτόν να δημιουργηθεί μακροκοινωνική πολιτική και κοινωνική βάση. Δηλαδή κάτι το οποίο έγινε πριν 100 χρόνια όταν ο ρομαντισμός ήταν πραγματικό καταφύγιο μεσολαβήσεων, και κάποιοι εύχονται να επαναληφθεί για το λιγότερο κόστος τους. Εις Μάτην . Αν υπήρχε έστω και ένα περιθώριο επιτυχίας θα είχε γίνει όλα αυτά τα χρόνια και αυτό είναι βέβαιο γιατί δεν ανακαλύψαμε το 2013 την οργάνωση της αναγκαιότητας ή την αναγκαιότητα της οργάνωσης.

Είναι ο ρομαντικός αναρχισμός ή ο ρομαντικός αντικαπιταλισμός ένα είδος νεορομαντισμού που έρχεται να πολεμήσει τον καπιταλισμό ή την εξουσία με «προκαπιταλιστικά» μέσα. Είναι μια δοκιμασμένη μέθοδος η επίκληση του παρελθόντος, προκειμένου να οργανώσουμε το νοικοκυριό μας χωρίς ρήξεις, χωρίς τους κινδύνους που ακολουθούν το ρηξικέλευθο. Θα μου πείτε ολόκληροι εθνικισμοί και ιδεολογίες χτίστηκαν με βάση τη νοσταλγία και το συναίσθημα. Ναι, αλλά η αποκαθήλωση και η αποκατάσταση του αισθητού κόσμου έχει ξηλώσει τα συντηρητικά νοικοκυριά και τους δεσμούς του παρελθόντος. Αναζητούνται οι νέοι δεσμοί που θα αναδημιουργήσουν τη δέσμευση με νέους

όρους. Κανένα ΚΚ, αριστερό ή αναρχικό, δεν χωράει στο σημερινό ριζικό αθεϊσμό όσο και αν η βαλκανική ευρηματικότητα προσπαθήσει να επανεισαγάγει μεσολαβήσεις που θα καθυστερούν την ριζική ανατροπή.

Προφανώς δεν είμαστε εναντίον της οργάνωσης γιατί κανένας άνθρωπος δεν είναι «ανοργανωσιακός» είτε δρα ατομικά είτε συλλογικά, αφού το ον είναι κοινωνικό και κοινωνικά δικτυωμένο και γι' αυτό καλό είναι να αποφεύγουμε τις κοινότυπες διαφωνίες περί οργάνωσης.

Εδώ κάνουμε κριτική στην εξουσιαστική μορφή οργάνωσης που θεωρεί αναγκαίο να οργανώσουν τους ανθρώπους στο δικό τους κόσμο, προκειμένου να πάρει συνείδηση. Είμαστε ενάντιοι σε θρησκευτικού τύπου οργανώσεις της κλειστής εμπειρίας. Επίσης βρίσκουμε ανεδαφική κάθε προσπάθεια διαχωρισμένης οργάνωσης επαναστατικού πραξικοπήματος με ειδικούς και διαχωρισμένους ρόλους. Αρνούνται ορισμένοι να κατανοήσουν ότι τα υποκείμενα ήδη αυτοοργανώνονται και συνευρίσκονται και νέοι τύποι κοινωνικής και επαναστατικής οργάνωσης αναδύονται και δείχνουν τον αισθητό κόσμο. Και κάτι συμπληρωματικό ίσως βοηθούσε: τα υποκείμενα έχουν συνείδηση και δεν την περιμένουν απέξω. Αρχής γενομένης από το ζαπατίστικο παράδειγμα.

Αντί λοιπόν να ψάχνουμε να καταλάβουμε την κρατική εξουσία διά της οργανώσεως ή διά του κόμματος, ας συμμετάσχουμε στη δημιουργία κινημάτων που ήδη προσπαθούν και αναδύουν αυτόνομους χώρους, κοινωνικές πρακτικές και σχέσεις, είτε μέσω της μόνιμης ή προσωρινής κατάληψης φυσικών χώρων –καταλήψεις, κοινωνικά κέντρα και συνεργατισμοί, καταλήψεις εργατικών χώρων, (ΒΙΟ.ΜΕ.), μαζικές διαδηλώσεις και συγκλίσεις –ή μέσω του πειραματισμού με πρακτικές όπως απο-κεντρωμένων διαδικασιών λήψης αποφάσεων, άμεσης δράσης ή ακόμα και εναλλακτικών μορφών οικονομικής ανταλλαγής, που δεν γραμμοποιούνται, καθορίζονται ή «συλλαμβάνονται» από τους κρατικούς καπιταλιστικούς και παραδοσιακούς τρόπους οργάνωσης.

Αυτή είναι η διαδικασία δημιουργίας δεσμών με νέους όρους και

φυσικά μέσα από αυτόν τον αισθητό κόσμο. Και ποιος είναι αυτός? Είναι το σχέδιο αποκατάστασης του αισθητού κόσμου όπου κανένα στερεότυπο δεν θα παρεμβάλλεται ανάμεσα στην αντίληψη και στην πραγματικότητα. Και πάνω σε αυτό μπορεί μια πολιτική συλλογικότητα να συγκροτηθεί, να προτείνει, να επιταχύνει κοινωνικές διαδικασίες. Αν λοιπόν μια συλλογικότητα θέλει να έχει ρόλο στις μέρες μας, πρέπει να γνωρίζει ότι δεν μπορεί να παγιδεύσει υποκείμενα με αφηγηματικές πομφόλυγες και ιδεολογικές ταυτότητες.

Αλλά πρέπει να αποδείξει την χρησιμότητά της και την αναγκαιότητά της, καταθέτοντας ένα σχέδιο πολιτικό, προκειμένου να ελέγξει το χρόνο και όχι να τον κοροϊδέψει. Έχουμε ήδη μπει για τα καλά στην εποχή των νέων επαναστάσεων. Είναι βέβαιο ότι κάποιοι δεν θέλουν να συμμετέχουν και συμμετέχουν διαμέσου του παρελθόντος. Επιλογές είναι αυτές που από το Δεκέμβρη του 2008 τα πράγματα πήραν το δρόμο τους. Κανένας νεορομαντισμός δεν θα εμποδίσει τη ευθυτενή και άγρια ανατροπή του καπιταλισμού και των «παιδιών» του, που το αυτεξούσιο θα έχει τον πρώτο λόγο στην αναδημιουργία του κοινωνικού δεσμού και του σχεδίου ανατροπής, που περνά μέσα από την άρνηση των παραδοσιακών ρόλων της αγωνιστικής και ηγεμονικής πανούκλας.

Περιοδικό Βαβυλωνία #Τεύχος 12

Τι είναι επανάσταση: για έναν επαναπροσδιορισμό του όρου

Νώντας Σκυφτούλης

Χωρίς παρεξήγηση, η Ελλάδα είναι η χώρα με τους περισσότερους κατά κεφαλήν «επαναστάτες» στον κόσμο, τουλάχιστον τα

τελευταία 38 χρόνια. Αυτός είναι και ο λόγος που η φιλολογία στη χώρα γύρω από τον όρο «επανάσταση» είναι τέτοιας έκτασης που, δεν υπάρχει... Παραφρασμένο μεν αλλά εύστοχο το ακόλουθο διαδεδομένο αίνιγμα: Υπάρχουν δύο πόρτες. Μέσα από τη μία μιλάνε για επανάσταση, μέσα από την άλλη γίνεται επανάσταση. Ο Έλληνας «επαναστάτης» θα ανοίξει την πρώτη πόρτα. Αυτά ισχύουν για τον μικρόκοσμο των «επαναστατών» και λιγότερο για το σύνολο της κοινωνίας. Συνέπεια αυτής της συλλογιστικής είναι και οι επικλήσεις των διαφόρων υποκειμένων που θα συνοδεύσουν την «επανάσταση» είτε ως τράκτορες είτε καθοδηγούμενοι τυπικώς ή ατύπως από τους φορείς της «επανάστασης». «Η εργατική τάξη θα ηγηθεί της επανάστασης», «...και θα κάνει την κοινωνική ανατροπή», ενώ μια πρόσφατη αφίσα διαπίστωνε με σιγουριά ότι γνώριζε ποιος θα συντρίψει τον φασισμό: «οι εργάτες», έγραφε με κεφαλαία, λες και γινόταν προς εξευμενισμό. Παραδείγματα για να κάνουμε πιο θεαματική τη φαιδρότητα.

Με αυτόν τον τρόπο απαλλάσσονται οι «επαναστάτες» από το επώδυνο κόστος να μπουν στο ρυθμό της πραγματικής επαναστατικής διαδικασίας και με αυτόν τον τρόπο επίσης μεγαλώνουν συνειδητά την απόσταση ανάμεσα στον εαυτό τους και στην επανάσταση, υπαρξιακά και πολιτικά. Αυτή λοιπόν η φενάκη, η ψευδής συνείδηση, δεν μας αφορά και κάνουμε αυτές τις επισημάνσεις επειδή δεν σκοπεύουμε να παρατήσουμε την επανάσταση στην υποκρισία, αλλά να την αποκαταστήσουμε, και αποκατάσταση σημαίνει την πρακτική και κοινωνική της επιβεβαίωση. Από την ιστορική και τωρινή διαδικασία το μέγα συμπέρασμα είναι ότι στις εξεγέρσεις και στις επαναστάσεις απουσιάζουν εκκωφαντικά οι «επαναστάτες». Μην πάτε μακριά, ο Δεκέμβρης και το Σύνταγμα είναι χαρακτηριστικές περιπτώσεις. Τέλος πάντων μπορεί να πρόκειται και για αγοραφοβία.

Ζούμε, λοιπόν, στην εποχή νέων επαναστάσεων και ο επαναπροσδιορισμός των συνακόλουθων εννοιών καθίσταται αναγκαίος. *Επανάσταση σημαίνει την απόσπαση από τον εχθρό μέρους ή όλου του χώρου και του χρόνου. Η εδαφικοποίηση του νέου χώρου και η επικράτηση των καινούργιων αξιών και σημασιών*

όσον αφορά τη νέα χρονικότητα της ζωής. Αν αυτά δεν συμβούν, θα πρόκειται για μισή επανάσταση σαν αυτές που έγιναν στο παρελθόν. Και όποιος κάνει μισές επαναστάσεις σκάβει το λάκκο του, αν και αυτό το είπε κάποιος που έκανε ολόκληρη επανάσταση, αλλά φρόντισε να εδαφικοποιήσει το σχέδιό του, 200 χρόνια πριν, σε εχθρικό έδαφος. Για τον Σαιν Ζυστ πρόκειται.

Στην σημερινή ρευστότητα ήδη έχει ξεκινήσει η πολιτική της επανάστασης. Βασικός μάρτυρας είναι το ίδιο το περιεχόμενο της σημερινής πολιτικής στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη, που είχε προ πολλού κάνει την εμφάνισή της και φαινόταν σε μας παράξενη και απολιτική. Ο λόγος ήταν η αμεσότητα με την οποία εκφράζεται η πολιτική όχι μόνο στις προτάσεις αλλά και στη διάθεση εφαρμογής των προτάσεων εδώ και τώρα. Όσοι είχαμε θητεύσει στην ιδεολογία των μεταβατικών προγραμμάτων ή προσταγμάτων θεωρούσαμε αποσπασματικές τις όποιες προτάσεις για άμεση εφαρμογή μιας νέας αντικαπιταλιστικής προοπτικής σε πολλά επίπεδα. Η απάθεια λοιπόν της αναμονής τελείωσε. Ήρθε η ώρα της εφαρμογής των προτάσεων. Της κατάργησης της μισθωτής εργασίας, της αλλαγής του τρόπου παραγωγής και διανομής, της αλλαγής των σχέσεων παραγωγής, για να ξεκινήσουμε από τα εύκολα. Στο πνεύμα του συνεργατισμού, οι μικροί, μικτοί, ευέλικτοι συνεταιρισμοί αγροτικής παραγωγής αλλά και στο επίπεδο κατασκευών αντίστοιχοι συνεταιρισμοί είναι μια άμεση εφικτότητα. Η επέκταση σε επίπεδο βιομηχανικής παραγωγής των συνεταιρισμών (κολλεκτίβων) θα ενισχύσει και θα διευρύνει την νέα οριζόντια οικονομία της ισότητας. Τα δίκτυα διανομής που ήδη έχουν κάνει την εμφάνισή τους μπορούν να αναιρέσουν τη μεσολάβηση των μεσαζόντων. Η Ενέργεια, τα Κοινά αγαθά, αποτελούν ευρύτατο πεδίο μιας νέας διαχείρισης και οργάνωσης στην κατεύθυνση του δημόσιου και κοινωνικού χαρακτήρα της χρήσης τους αλλά και της ιδιοκτησίας, με την ανάληψη της διαχείρισης από συνεργατικούς κοινωνικούς συνεταιρισμούς. Όλο αυτό το έδαφος των αυτοθεσμίσεων είναι που θα υπερασπιστούμε με κάθε τρόπο και τότε θα έρθει η στιγμή που θα πούμε μεγαλοφώνως ότι δεν μπορούμε να επιστρέψουμε από την υλική πραγματικότητα που έχουμε δημιουργήσει.

Αν έρθει τότε η φωτιά καλοδεχούμενη, εμείς στην εμπειρία του κλειστού δεν ξαναπαίνουμε.

Περιοδικό Βαβυλωνία #Τεύχος 8

Ο καλός ευυπόληπτος πολίτης Πρετεντέρης

Νώντας Σκυφτούλης

«Ποιοι είναι αυτοί εδώ με τα παλούκια που χτυπάνε τους χωροφύλακες; Ποιοι είναι;» αναρωτιέται επιτακτικά προς τους άλλους ο ευυπόληπτος πολίτης Πρετεντέρης.

Είναι ο Νίκος 21 από Ερυθραία, ο Βασιλάκης 19 από Κυψέλη, ο Πέτρος 20 από Λάρισα, ο Αχμέτ 23 από Ξάνθη, ο Σωτήρης 26 (όχι αυτός που είναι άγαλμα στη Σταδίου) από Περιστερί. Αυτοί είναι. Πιο παλιά είχαν άλλα ονόματα: Γιώργος, Πάνος, Γρηγόρης, Σωτήρης (αυτός που είναι άγαλμα στη Σταδίου), Μιχάλης 15 (αυτός που είναι οδός στο Πολυτεχνείο).

Ακόμη πιο παλιά, ευυπόληπτε πολίτη Πρετεντέρη, είχαν πιο τρομακτικά ονόματα που ακούγοντάς τα έρχονται εφιάλτες και φαντάσματα στον βαθύ λήθαργο των άλλων ευυπόληπτων πολιτών: Νικηφόρος, Περικλής, Πέρδικας. Εντάξει, τέλος. Σκοπός τώρα δεν είναι να ταραξουμε τους ευυπόληπτους αλλά να μπούμε στον κόπο τους. Έχουν και ένα δίκιο οι άνθρωποι. Τους είχαν υποσχεθεί ότι ο πόλεμος της νεολαίας με τους χωροφύλακες τελείωσε, αλλά απ' ό,τι φαίνεται χρειάζονται περισσότεροι καλοί ευυπόληπτοι που θα διαχειριστούν τα συμφέροντα των άλλων καλών ευυπόληπτων.

Οι ευυπόληπτοι πολίτες στη χώρα μας είναι πολλοί, έχουν και

ιστορία, ακόμα και χωρίς να κινούνται! Δεν βγαίνουν πάντα στο προσκήνιο. Αντιδρούν, λουφάζουν, караδοκούν και την κατάλληλη στιγμή βγαίνουν στην επιφάνεια. Μα πώς γράφουν ιστορία ενώ δεν κινούνται; Κοιτάξτε, δύσκολο να σας το εξηγήσω κοινωνιολογικά. Καλύτερα να το αφηγηθούμε σαν ιστορία. Λοιπόν, θα σας πω την ιστορία ενός καλού ευυπόληπτου πολίτη, του κ. Πρετεντέρη, ας πούμε.

Όταν το αεράκι του ναζισμού που δρόσιζε τις ψυχούλες των ευυπόληπτων πολιτών ήρθε στην Ελλάδα, αυτοί πρώτοι και καλύτεροι: αξιωματικοί στα τάγματα ασφαλείας, μαυραγορίτες, κουκουλοφόροι ενώ οι περισσότεροι έφυγαν για Ελβετία, Αίγυπτο λόγω παγκοσμιοποίησης του εθνικοσοσιαλισμού. Ήταν για τους ευυπόληπτους η μεγάλη ευκαιρία για χοντρές κόνομες, εξουσίες, στολές κ.τ.λ.

Σε κάποια φάση φεύγουν βραδάκι δυο γνωστοί-άγνωστοι από Εξάρχεια, κατευθύνονται θεμιστοκλέους, Αιόλου σαν τρελοί. Πού πήγαιναν, κανένας δεν ήξερε. Γνωστοί άγνωστοι είναι, 19 ο ένας 20 ο άλλος, φασαρίες θα 'χουμε. Πράγματι, πήγανε στην Ακρόπολη, πλακώσανε κάτι φασίστες με μολότωφ (πετρελαίου τότε) και φύγανε. Φασαρία την άλλη μέρα, όλοι οι ευυπόληπτοι στα σπίτια, στα μαγαζιά αναρωτιόνταν για τα κωλόπαιδα αυτά, βγαίνει ο Πρετεντέρης στο ραδιόφωνο: «Ποιοι είναι αυτοί που πέταξαν μολότωφ στους στρατιώτες που ήταν ακίνητοι στην Ακρόπολη; Ποιοι είναι αυτοί τέλος πάντων (από τότε αρχίζει το ερώτημα αυτό) που έκαψαν τη σβάστικα;». Μάθαμε την άλλη μέρα πως ήταν ο Μανώλης από "Α.Κ." με το Σάντο από "Πατήσια μεριά", το βαρύτερο μπουκάλι (νταμιτζάνα) των Εξαρχείων, τους ψάχναμε, τους βρήκαμε και τους κρύψαμε στα Λιόσα (πολύ μακριά από το κέντρο). Η ανησυχία των ευυπόληπτων καταλάγιασε γιατί και οι χωροφύλακες δεν κατάλαβαν τι έρχεται...

Αλλά σε ένα εξάμηνο, αν θυμάμαι καλά, ο Ντίνας μέρα μεσημέρι μαζί με τρία άτομα πλησιάζουν τον μπαρμπα-Σπύρο τον μαυραγορίτη που έμενε στην μπλε πολυκατοικία και τον ξαπλώνουν. Οι ευυπόληπτοι που είδαν τον μπαρμπα-Σπύρο να κοιτάει ανάποδα το περίπτερο και να διαβάζει ανάποδα τη

“Διαδρομή” (γιατί ανάποδα διαβάζεται) τρομοκρατήθηκαν πολύ, αλλά και οι χωροφύλακες αποθρασύνθηκαν. Βγαίνει από το ραδιόφωνο ο Πρετεντέρης: «Τρομοκρατία στη χώρα μας. Ποιος σκοτώνει αθώους πολίτες; Ποιοι είναι αυτοί οι δολοφόνοι τέλος πάντων;» Το κλίμα έγινε δύσκολο και για μας. Τότε σηκωθήκαμε και φύγαμε. Άδειασε η πλατεία. Τέρμα η πρέζα, οι χούλιγκαν, οι αναρχικοί, οι αντιεξουσιαστές, οι αριστεριστές. Ακόμη και το “Δίκτυο” που επέμενε να καθίσουμε, έφυγε και αυτό. Όλοι στην ίδια κατεύθυνση. Στην ύπαιθρο, σε υψόμετρο.

Αργότερα, μετά από δύο ή τρεις μήνες, ακουγόταν, μάθαμε, μεγάλη φασαρία, μια βουή που έσπαγε τα αυτιά των ευυπόληπτων. Η βουή ερχόταν από Γκιώνα, Τυμφρηστό, Βίνιανη. Δεν μπορούσες να καθίσεις. Οι ευυπόληπτοι, για να γλυτώσουν από το θόρυβο, κλειδαμπαρώθηκαν στα σπίτια τους για καμιά δεκαριά χρόνια. Ο καλός ευυπόληπτος πολίτης Πρετεντέρης δεν ξαναβγήκε στο ραδιόφωνο, δήλωσε άρρωστος, παραιτήθη. Στο ραδιόφωνο όλα αυτά τα χρόνια είχε γερμανικά, αγγλικά, αλλά ποιος άκουγε ράδιο τότε;

Και όμως, οι ευυπόληπτοι που καιροφυλαχτούσαν ξαναβγήκαν μετά το '50. Η δεκαετία των ευυπόληπτων, η δεκαετία της σαχλαμάρας. Κρεοπώλαιο, ιδιοκτήτες νταμαριών, λαδέμποροι όλοι μαζί γέλαγαν με τους μπουχέσες γελωτοποιούς σαν τον Σακελάριο, τον Κωνσταντάρη, και τον μπουζουκτοσή Χιώτη να δίνει ρυθμό στη σαχλαμάρα. Α, ήταν και ο Ζαμπέτας που μπροστά του έλιωνε ο κρεοπώλης και ο Ωνάσης μαζί. Οι άλλοι ήταν εκτός, ασφαλισμένοι από τους χωροφύλακες. Τι αργεντινικούς, τι βραζιλιάνικους χορούς οι ευυπόληπτοι. Έκαναν τόση φασαρία που ακουγόταν μέχρι τη Μακρόνησο. Ο Πρετεντέρης είχε εκπομπή στο ραδιόφωνο. Είχε αναλάβει μουσική εκπομπή και ενημέρωση για τα κρέατα στην αγορά ενώ ανακοίνωνε την τιμή του λαδιού κάθε ώρα. Τα ήξερε από μέσα αυτά τα προϊόντα. Το χρηματιστήριο στην κατοχή δεν σταμάτησε ούτε μια μέρα. Πολύ καλός.

Ένας Γρηγόρης, χωρίς να το περιμένει κανένας, ένα παιδί από το πουθενά ενώ δεν είναι αντιεξουσιαστής ταραίζει πάλι τους ευυπόληπτους. Αυτός άκουγε άλλη μουσική, του Χατζηθεοδωρή. Τι

σκατά θέλει αυτός; Πάλι αναστάτωση. Βγαίνει στο ράδιο ο Πρετεντέρης: «Χθες ευυπόληπτοι πολίτες σκοτώσανε τον γρηγόρη, έναν γνωστό-άγνωστο».

Αλλά πάλι Προπύλαια, Ομόνοια, Σταδίου, πλακάκια κ.λπ. Οι ευυπόληπτοι δεν αντέχουν άλλο, αυτό δηλαδή το κάθε τόσο και λιγάκι. Τα τανκς τούς καθησυχάζουν. Ο Πρετεντέρης παραιτείται για πάντα. Θα εμφανιστεί αργότερα σαν Δημοκράτης. Τι, μαλάκας είναι; το έμαθε το παραμύθι.

Το 1974 εμφανίζεται ο καλός πολίτης μαζί με άλλους νέους σε οργάνωση νέων. Αλλά πάλι ευυπόληπτος, δηλαδή hillbilly της εποχής. Καμπάνα παντελόνι, φαβορίτα, Πάριος, Τόλης και Ρόμπερτ Ουίλιαμς. Πάλι αλλού. Ούτε Πουλικάκο, ούτε Ξυλούρη, ούτε Χατζηθοδωρή, ούτε Μόρισον, ούτε βεβαίως ταβέρνες και πάρτυ. Μόνο σε καμιά ντίσκο της παρακμής. Ούτε φυσικά στα αμφιθέατρα ούτε στους δρόμους. Χάλια μαύρα. Αποσύρεται όπως αποσύρονται μετά τις πρώτες μολότωφ στο Γκίκα αυτός και οι ευυπόληπτοι πολίτες για τριάντα ολόκληρα χρόνια. Καιροφυλαχτεί, λουφάζει και εκκολάπτεται στον Λαμπράκη.

2007. Νιώθει έτοιμος και ισχυρός. Βγαίνει στην τηλεόραση για να διαχειριστεί τα συμφέροντα των ευυπόληπτων. Και λέει ο άνθρωπος: «Εγώ δεν θεωρώ ευυπόληπτους πολίτες τον Μανώλη, τον Μιχάλη, τον Γρηγόρη, Τον Σωτήρη, τον Νίκο».

Και εγώ σκέφτομαι, μήπως ήρθε ο καιρός των ευυπόληπτων πολιτών; Γι' αυτό έχουμε καθολική ασημαντότητα; Όπως και να 'χουν τα πράγματα, εμείς θα είμαστε ανυπόληπτοι και αυτοί θα είναι ευυπόληπτοι. Τι σημαίνει ευυπόληπτος, μετά από όλα αυτά θα έχετε καταλάβει. Ένας τενεκές γεμάτος σκατά.

Εφημερίδα Βαβυλωνία #Τεύχος 31